

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

HLAS

• Ročník 1
• Číslo 1

MOSLIMSKÉ NÁBOŽENSKÉ OBCE PRO ČESKOSLOVENSKO

Ofizielle Zeitung der Moslemischen Religionsgemeinde für die ČSR.
Organe de la Communauté religieuse musulmane du République Tchecoslovaque

Redakce a administrace
Rédaction: Praha XIX., třída krále Alexandra 2

DUBEN 1937 • SAFAR 1356

H. Mohamed Abdallah Brikcius:

Kupředul

Hrstka lidí, dříve sobě vzájemně úplně neznámých a cizích se sešla v jistém soukromém bytě na sklonku roku 1934, aby si uvědomila, že vzdor svého rozličného původu a vzdor rozdílného společenského postavení a mateřské řeči, jsou si všichni vzájemně bratry. Všichni ti tehdy přítomní, viděli se vzájemně toho dne po prvé a všichni téměř až zmkli údivem z překvapení, že mimo nich jsou ještě i jiní moslimové ve městě, které se stalo jejich novým domovem. Snad tehdy nebylo ani zatěžko hledati řeč, která by byla jim všem srozumitelnou a jasnou a ve které by si dokonale porozuměli. Rozhodně toho nebylo ani zapotřebí, poněvadž jejich srdce, plná oddaností a lásky k jejich vznešenému náboženství, promluvila zřetelnou, společnou a všem tak drahou mluvou. V tu chvíli ti z nich, kteří nebyli zdejšího původu, byli rázem zasněni do země jim nejbližší, do té, která je zrodila. Temné hory a dravé řeky velebného Kavkazu, usměvavě bílá města v rámci skal a lesů Bosny-Hercegoviny, nedozírné a tolik krásné pouště Arabie zaplnily jejich zjihlý zrak. Cítili se zase všichni býti doma, ve své rodné půdě, v kruhu své rodiny, svých přátel a co ještě více, v těsné blízkosti celých generací svých předků, kteří pro Islam dovedli žítí, bojovati a i zmírati a kteří zasvětili celý svůj život tomu, čemu jejich potomci právě dnes. Rázem spadly z nich všechny neblahé vlivy okolí a prostředí, zde nassáté.

Ta hrstka lidí založila jednotně, společnou myšlenkou a společným úsilím El Ittihad el Islami-Moslimskou náboženskou obec pro Československo. Neuvědomovali si ani tehdy v této chvíli, jaké překážky budou jim položeny v cestu v nejbližší budoucnosti. Víra

v jediného Boha a ve svatou knihu proroka Mohameda posílila je nadšením a ethusiasmem, který nebylo možno již ničím zastaviti. Nevadilo jim, že pouští se do tohoto ohromného boje s takřka holýma rukama. Nevadilo jim, že jsou sami, bez zahraničních peněz a bez duchovního vůdce. Svaté nadšení, tolik známé již z celé historie Islamu, nezastavilo se před ničím. Jejich názory se sjednotily a utvrdily v jednom: Vpřed! Není prostě slov, která by mohla vystihnouti tento radostný den v dějinách Islamu v Československu. Vše by bylo slabé a nepřiléhající.

Tak vznikla El Ittihad el Islami-Moslimská náboženská obec pro Československo. Islam byl uznán kdysi Rakousko-Uherskem a poněvadž zákoník a právní řád bývalé monarchie byl převzat mladým a tolerantním Československem, nebylo ani za těžko, díky ochotě a benevolenci úřadů Československé republiky, získati si výnos Ministerstva školství a národní osvěty v Praze, který na cestě zákonitě potvrdil, že Islam jest v Československu náboženstvím státně uznaným. Nyní byly dva další nejdůležitější úkoly, které daly mladé Obci nový směr jejího podnikání. Organizaci v Československu osaměle roztroušených moslimů a navázání styků s ostatním islamským světem. Oba dva úkoly nebyly tak zcela lehké, jak by se na prvý pohled zdálo. Stačí věru pohled na mapu Československé republiky, na její rozsáhlost, aby bylo ihned zjištěno, jaký je to těžký úkol, uvážíme-li, že téměř v každém městě a ve východní části říše dokonce i v téměř každé větší obci žije nějaký moslim, který snad ani neví, že má v této zemi také ještě spoluvěrce, většinou se domnívaje, že jest v Československu jediným vyznavačem Islamu. Nebylo nutných peněz na daleké cesty,

k tomuto účelu potřebné. Druhý úkol nebyl také tak snadný. Jest sice pravdou, že téměř půl miliardy moslimů žije na celém světě. Ale na koho se nejdříve obrátiti, komu nejdříve sděliti starosti a radosti mladé a malé Obce v Československu?

Našli se přátelé a příznivci. Našlo se jich dosti a jest naši povinností jmenovati alespoň tři největší a nejvytrvalejší naše dobrodince, kteří byli jmenováni také čestnými členy Obce. Jest to v prvé řadě J. V. Exchedaui Abbas Hilmi, dále berlínský imam prof. Dr. S. Mohamed Abdullah a konečně bývalý vicesekretář Královského egyptského vyslanectví v Praze Abdul Hamid al Baba. Zásluhou těch tří, ať již byla jejich pomoc morální nebo materiální, mohla El Ittihad el Islami jíti stále dále kupředu. Našlo se i mnoho příznivců a přátel z řad Čechoslováků, zejména z těch, kteří žili neb cestovali kdysi zeměmi, kde žijí moslimové. Ti to jistě nikdy nemohou zapomenouti na dobrotu srdce, morálku a snášenlivost našich spolubratrů. Byla by těch Čechoslováků dlouhá řada, kdybych je měl jmenovati. A v jejich seznamu našli bychom mnohá jména, vyslovovaná v Československu s láskou a úctou.

Již zakladatelé Moslimské náboženské obce pro Československo si uvědomovali, že tento sice početně malý, ale zdravý a silný středoevropský stát jest dobrou půdou pro šíření logického a jasného Islamu. Že jest to stát yskutku demokratický a pokrokový, který nikdy nebrzdí a neoklešťuje vnitřní přesvědčení svých občanů. A národ sám? Vědělo se dobře, že v Čechoslovácích jest historicky zakořeněna neochvějná víra v jednoho Boha a že tento národ častěji již v dějinách nastupoval někdy i dosti trnitou a četné oběti vyžadující cestu při hledání vnitřní pravdy. Že jest v Československu mnoho statisíců lidí bez vyznání? Ano, to jest faktem. Ale většinou jsou to lidé stále věřící v Boha v koutku svého srdce a duše, kterým jen forma a učení mnohých církví, zde žijících a působících, nevyhovuje. Že byl tento předpoklad správným, vidíme již z toho, že 25 osob, mužů, žen a dětí z dobrých československých rodin přejalo Islam. Bez haléře věnovaného na propagaci a agitaci, bez vlastní modlitebny a vlastního domu, bez přednášek a kázání. Prostě bez jakéhokoliv vnějšího nutkání přišli k nám

Ešhedú la ila il Allah, ešhedú ene Mohamedane ras ul Allah!

Prof. Dr. S. Mohamed Abdullah,
imam berlínské mešity a gen. sekretář Německo-moslimské společnosti:

Život Proroka Mohameda.

Mohamed, syn Abdullaha a Aminy, narodil se v Mekce dne 12. měsíce Rabi ul Euvel, to jest 29. srpna roku 570 po narození Ježíše Nazaretského, v klínu rodiny kmene Korejši. Jeho otec zemřel několik měsíců

tiho lidé, mnozí z nich intelektuálové s vysokoškolským vzděláním, poslušni pouze hlasu jediného Boha a svého srdce. A do dnes přichází k nám radostné dopisy lidí, kteří nevěděli dříve ani o naší existenci a kteří jásají nad tím, že jen náhodou se o nás dozvěděli. Tento malý a pro někoho snad směšný výsledek naší činnosti mluví za veškeré další řeči. Stává se i zde skutkem, co naše vlast, Československo, má ve svém hrdém znaku: „Pravda vítězí“.

Blížíme se pomalu k třiletému výročí naší veřejné činnosti. Ráz na ráz, krok za krokem jdeme stále kupředu. Jedním z důkazů jest také i založení našeho „Hlasu“. Je sice malý a skrovný, ale věříme pevně a nezlomně, že jest takový pouze jen dnes. Neboť věříme v zítřek, silný a mocný. Čeká nás ještě veliký boj a mnoho vysilujících úkolů. Roku 1942 bude v srdci Evropy, v hlavním a tolik krásném městě Československa, v Praze, uspořádána světová výstava. Do těchto dnů chceme zde míti svoji mešitu a svůj vlastní dům hlavně pro své sociální případy. Chceme stovčatou Prahu obohatiti o štíhlý minaret, který by hlásal světu existenci jediného Boha. Praha jest dnes jediným evropským velkoměstem, které nemá ještě měšity, která nemá ještě pečeti půl miliardy vyznavačů Islamu. Praha jest bezesporně velkoměstem, pravé centrum Evropy, město, které láká, slibuje a splňuje. Svoji krásou a svým významem. Moslimům snad připadá tak trochu cizí a studená — tak jen s těmi sty věží, bez minaretů. Ale nebude již tak více, Inšallah (z vůle Boží)! Živý a nezborný most bude pak státi mezi Československem a Východem.

To nebude ještě náš konečný cíl! Půjdem dále, stále kupředu! Jest tisíce srdcí v Československu, žíznících po pravdě. My jim ji ochotně poskytneme. Je sta našich bratrů v Brně, Bratislavě, Košicích a tak dále, kteří nechtějí snad více od života, než kousek půdy, čisté ku své prosté modlitbě bez ceremonií, kteří se slzami v očích a se zatajeným dechem sní o tom, až jednou minaret a kopolovitá džámije bude státi v jejich novém domově. I toto jejich přání splníme. Je snad lehké slibovati s prázdnýma rukama a bez moci, ale my pevně věříme, a taťo víra v jediného a nejvyšší milosrdného Boha je mnohem více, nežli všechny poklady tohoto světa.

libovi, sice chudému, ale velmi rozšafnému muži. Když bylo Mohamedovi 12 let, provázal svého strýce na obchodní cestě do Syrie. Od nejranějšího mládí až do čtyřicátého roku jeho věku, tedy po celou dobu před jeho posláním, projevuje Mohamed již veškeré šlechtivé charakteristické vlastnosti, které mu přátel i nepřátel dopomohly ke značné úctě, tedy vlastnosti, která dala Arabům podnět k přezdívce „Al Amin“, což znamená důvěryhodný. Mohamed oženil se ve věku 25 let s úctyhodnou obchodnicí Chadijou, u které byl zaměstnán jako vůdce obchodních karavan. Jeho manželka byla starší o 15 let a z tohoto manželství bylo zrozeno více dětí. Z celé doby před jeho povoláním k prorockví zejména zasluží zmínky jeden den, který alespoň částečně poskytuje možnost nahlédnutí do srdce Proroka. Mohamed založil spolek význačných mužů, kteří měli za úkol odhalovati podvodníky a přiváděti je před soudce a také i nalézati prostředky k ochraně vdov a sirotek bez zastání, to jest, kteří následkem své nemajetnosti byli vystaveni každé nespravedlnosti.

Když ve věku čtyřiceti let bylo na něj Bohem vloženo svaté poslání, uchýlil se Prorok, který byl tehdy sklíčen pocitem těžké zodpovědnosti, ku své ženě, aby u ní hledal radu a útěchu. Slova, která mu Chadija poskytla k útěše, jsou tak cenná, že je nutno aby byla zachována v lidské paměti na trvalou památku. Pravila: „Bůh tě nikdy neopustí, jelikož ukazuješ jasně poutům krve patřící úcty, neseš břemeno pomíjejících, uctíváš zemřelé, rád hostíš a vytrváš při tom, co jest správné a odporuješ špatnému.“ Ti, kteří v sobě první utvrdili víru v jeho božské poslání byli Chadija, jeho žena, a jeho přátelé Zajd, Ali, Abú. Bekr a Arkam.

Štrašlivá obžaloba domácích bůžků Korejšů, kterou světu vmetl veřejně v tvář, byl čin, který naráz všechny pobouřil. Arabové, plni hněvu, obrátili se na Mohamedova strýce, aby u něj vymohli rozkaz pro jeho chráněnce, aby zmlkl. Pod tlakem veřejného mínění svolil ujec odraditi svého synovce od jeho „pobuřovacích“ pokusů. Na jeho

radu mu však Mohamed odpověděl: „Milý strýče, opravdu nikdy bych neustoupil od díla, které jsem si předsevzal, ani tehdy ne, kdyby mně vložili do pravé ruky slunce a do levé měsíc. Nezastavím se potud, pokud můj Pán mně nepřivede k vítězství anebo pokud nezahynu.“ Při těchto slovech Mohamed zaslzel. Strýc dojatě odpověděl: „Synu mého bratra, jdi v pokoji a mluv, co chceš; neboť při Bohu tě neopustím za žádných okolností.“ Toto nanejvýš překvapující rozhodnutí Abú Taliba, setrvává při Mohamedovi, bylo Korejšům zcela neočekávané. Protivníci rozhodli se tedy Mohameda si jinak zavázati, tím, že předstírali mu různá vnadidla. Právili mu: „Poslyš, je-li tvou tížností míti majetek, pak nahromadíme tobě tolik pokladů, kolik si jich sám přeješ. Toužíš-li po moci, pak jsme ochotni přísahati ti věrnost jako svému pánu a králi. Dychtíš-li po kráse, pak obdržíš ruku té nejkrásnější dívky země!“ Mohamed hlasitě odpověděl: „Nepřeji si ani bohatství, ani moci. Jsem poslán Bohem jako výstraha lidstvu. Přináším vám poselství. Přijmete-li ho, pak očekává vás spása v tomto, jakož i příštím životě. Odmrštíte-li ho, pak buďte jisti, že Bůh bude voliti mezi vámi a mnou!“

Mezi tím činil Islam pomalé sice, ale stále pokroky. Korejši uznávali, že Mohamed se nedá žádným způsobem odraditi od svého cíle a proto se rozhodli dáti do klatby Banú Hašimi, tedy nejbližší rodinu Mohameda, neboť všichni Banú se zdráhali zapřítí Proroky. Ale rovněž tak, jako všechny dřívější pokusy jeho nepřátel, tak také toto rozhodnutí bylo bezvýsledné a proto muselo býti zrušeno.

Námaha Mohameda a také jeho nevypsatelná tělesná muka, aby pomlčel o svých duševních bojích, které trvaly celých třináct dlouhých let, nemohla způsobiti, aby u jeho krajanů z Mekky mohl získati nějaké ústupky. Zoufalý obrátil se konečně na obyvatele Tajfu, avšak i tam jej očekávalo příkré odmítnutí a pohrdání. Tamnější šli tak daleko, že jej kamenovali a sice tak prudce, že až jeho paty krvácely. (Pokračování.)

Omar Rolf Ehrenfels:
předseda „Orientbundu“, Vídeň:

Československo a Islam.

Československá republika sama a její historické dějiny nemají žádného přímého vztahu k světu Islamu. Tím se také liší od většiny zemí jižní a střední Evropy, jako Polska, Maďarska, Jugoslaviie, Rakouska, Itálie (Sicilie), Francie a Španělska.

Nedostatek dějinného společenství zdůrazňuje ale tím více duševní a světový odraz.

Islam odlišuje se od jiných jednobožských světových náboženství především jeho hluboce zakotvenou snášenlivostí. Všichni ti velcí hlasatelé víry a vůdci lidu, kolem kterých se jiná náboženská společenství ku-

pí, jsou v Islamu uctívání jako proroci a vyslanci Boha a jsou pojmuti do celého náboženského obrazu se skutečnou láskou.

Která země v Evropě by byla více schopna reprezentovati co nejlépe tuto svéráznou islamskou trpělivost a zároveň i úctu před náboženskou svobodou jednotlivce, nežli právě země Masarykova?

Islam neobrátil ideu své snášenlivosti jen vůči zakladatelům cizích náboženství, ale také i rozšiřuje tuto na realisticky střízlivé podstatě pozemské přírody, na jeho vlastní chráněnce. Islamský světový názor jest po-

staven na velké, krásné a vznešené bási, bez ohledu na jsoucnost a vývoj pozemský, čímž jest i nyní stále nezměnitelný.

Príslovečný umělecký smysl a výkonná způsobnost českého národa spojuje oba dva tyto činitele, aniž by zabraňovala realismu, spojenému živě s touto zemí, připojení Islam k svému novému životu.

Islam jest vskutku ta největší a nejpřesnější mezinárodní spojka, která bez nepřátelství ku kterékoliv rase, třídě neb náboženství, dovedla ve svých řadách přemoci a odstraniti všechn národnostní, rasový a jazykový rozpor.

Mahatma Gandhi mluvil kdysi o nelidském odstraňování černochů ve Spojených státech jižní Afriky, které se nemohlo vyrovnati ani ukrutnostem v jižních státech Severní Ameriky. Tehdy ukončil svoje po-

zorování právě chválou moslimského bratrství: „Kde také sebevznešenější moslim přijde do styku s domorodým černochem, tam jsou rázem zapomenuty všechny rozdíly v rase i společenském postavení“.

Spojovací síla náboženství překonává zde všechny příkré rozdílové meze. Potřeba překonati za nynějších dnů tak přiosřené národnostní nenávisti jest tak citelná mezi všemi evropskými státy a i pro Československou republiku jest to zvláště důležitá úloha.

Budování vnitřního souladu na islamském základě, jak zde bylo načrtnuto a obrazně řečeno, otevírá nově zřízenému islamskému časopisu pro Československo široké pole splnění toho všeho, tolik důležitého pro dobro všeho lidstva, žijícího v Evropě i mimo ní a tím nabývá onen časopis nepopíratelného významu.

Přeložila A. B.

Zprávy církevní, misijní a organizační

Valná hromada El Ittihad el Islami — Moslimské náboženské obce Československo, ústředí v Praze, vykonána byla v neděli dne 14. února 1937 za četné účasti členstva. Průběh byl hladký a spontánní. Téměř jednomyslně byli zvoleni: rajs el Medžlis — předseda Jihoslovan Salih Hadžiosmanovič, najb el rajs — místopředseda Českoslovák Hadži M. A. Brikcius, vekil — jednatel Jihoslovan Mehmed Mahinič, emín séndúk — pokladník Čerkes Hamid Bekuch, imam Egyptan Ahmed Taha Toukhi, přísedici: Českoslovák JUC. Ahmed V. Poláček, Arab Izat Habèche, Jihoslovan Abdullah Čengič (později kooptován Avdo Kadič) a Albánci Gafur Langu a Jasa Surri. Revisory: Čerkes Ahmed Nabi Magoma, Českoslovačka Aziza Brikciusová a náhradník Jihoslovan Sabit Smailbegovič.

Prvý den svátků Id ul Aha (Kurban bayram) oslaven byl v neděli dne 21. února 1937 dopoledne slavnostní společnou modlitbou za velké účasti věřících. Za nepřítomného imama, který odejel do El Hedžasu a Egypta, celebraval modlitbě první imam MNO, nynější předseda Salih Hadžiosmanovič. Jako muezín fungoval řádný muezín obce Chabibrahman Sadikov.

Večer konána byla v zatímním sídle obce: Praha XIX., tř. krále Alexandra 20, slavnostní schůze, spojená se studeným občerstvením. I tato schůze byla velmi početně navštívena. Po krátké modlitbě a přečtení příslušné súry rozvinula se živá zábava mezi všemi účastníky. Různé národnosti, ke kterým se hlásí naši spoluvěrci, naprosto nevadily, aby nebyla zábava opravdu bratrská a srdečná.

Dne 31. března zavítal do Prahy, bohužel ke kratičké jen návště-

vě, večerním berlínským rychlíkem bývalý druhý berlínský imam Dr. Azíz Mirza, na zpáteční cestě do své vlasti.

Dr. Azíz Mirza jest Ind, narozený v Lahore. Po skončení universitních studií byl nějaký čas v Lahore univers. učitelem. Roku 1932 byl vyslán Ahmedjí do Německa, kde za nepřítomného berlínského imama prof. Dr. S. Mohameda Abdullaha převzal řízení berlínské mešity. Zároveň tam studoval na filosofické fakultě, kde byl letošního roku promován. Dopoledne dne 1. dubna věnoval prohlídce Prahy, na kterou se již tolik těšil z nadšeného líčení jeho spolupracovníka a staršího bratra v Islamu prof. Dra. S. Mohameda Abdullaha, který si Prahu zamiloval za svého loňského pobytu. Zejména prohlédl si náš Orientální ústav, jeho knihovnu a jí vydané vzorné učebnice hindustánštiny prof. Dra O. Pertolda. Hosta přijal tolik pozorný ředitel tohoto ústavu, který jej ku konci rozmluvy požádal o zapsání do pamětní knihy ústavu.

Dr. Azíz Mirza konal pak večer v kavárně „Louvre“ přednášku na jistě zajímavé a aktuální téma: „Má Islam v Evropě budoucnost?“, která byla velmi krásně přednesena s vysokou úrovní vědeckou. Přednášky zúčastnili se i naši přátelé a hosté a z nichž nás nejvíce poctila a potěšila návštěva J. E. MUDra Lípy beye a profesora Karlovy university Dra V. Lesného, známého vědce a badatele indologa.

Návštěva imama v Praze byla glosována téměř všemi českými a německými časopisy. Na jeho přednášku dostavilo se i několik žurnalistů, kteří pozorně sledovali přednášku až do konce. Několik denních listů o ní referovalo, zejména: České Slovo, Večerní České Slovo, Národní Osвобоzení, Prager Abendzeitung a Morgenzeitung. Místo ob-

širného referátu přetiskneme zprávu o přednášce z časopisu „České Slovo“ ze dne 2. dubna: „Islam a Evropa. O budoucnosti islamu v Evropě a o zásadních myšlenkových proudech východu v poměru k mohamedánství promluvil včera večer v kavárně Louvre indický misionář Dr. Azíz Mirza. Rozebral podstatu mohamedánství, jeho vztah k ostatním východním náboženstvím a jeho neustálý vzrůst. Vyvrátil i několik mylných názorů, které si Evropan o Islamu udělal, naznačil jeho mravní i sociální význam a vytyčil jeho cestu v budoucnu. Jako základ postavil náboženskou snášenlivost všech věrouk a církví, jež jedině mohou přinést světu mír a mravní základ. Promluvil rovněž o otázce Turecka, Indie a blízkého Orientu, jehož je nad jiné vynikajícím znalcem. Celkem početně navštívená schůze, kterou uspořádala Moslimská náboženská obec v Praze, jakož i účast prof. Dr. Lesného a jiných potvrdila, že v návštěvě řečníkově přišel k nám člověk vynikajících kvalit a velké vědecké úrovně. H.“

Dne 2. dubna časně z rána odejel Dr. Azíz Mirza se svojí snoubenkou Zubejdou, rodem říšskou Němkou, dále do Rakouska k návštěvě vídeňského „Orientbundu“ a jeho předsedy Omara Rolfa Ehrenfelse. Odtamtud odcestoval přes Budapešť (kde nedávno byla postavena nová krásná mešita) do Jugoslavie, kde miní uzavřítí sňatek dle šeriatu. Na zpáteční cestě do své vlasti, do Lahore, kam byl povolán jako universitní docent, navštíví ještě Řecko, Turecko, Egypt, Syrii, Transjordani, Palestinu, Irak a Iran.

Z vůle jediného Boha a poslušni hlasu svého srdce přestoupili v měsíci dubnu dva Českoslováci k vznešenému Islamu. Prvý jest studující práv a druhý žák VIII. tř. reál. gymnasia. Díky Bohu, Pánu světů!